

Національний
банк України

Результати опитування керівників підприємств Івано-Франківської області щодо їх ділових очікувань*

II квартал 2020 року

Опитування проводилося після оголошення про пом'якшення карантинних заходів

*Надані результати є відображенням лише думки респондентів – керівників підприємств Івано-Франківської області в II кварталі 2020 року і не є прогнозами та оцінками Національного банку України.

Результати опитування підприємств Івано-Франківської області у II кварталі 2020 року свідчать, що на тлі запроваджених протиепідеміологічних заходів респонденти очікують значне скорочення обсягів виробництва товарів і послуг в Україні та погіршення розвитку своїх підприємств у наступні 12 місяців. Прогнозується зростання цін. Девальваційні очікування залишаються високими¹.

У наступні 12 місяців керівники підприємств області очікують:

- **стрімке падіння обсягів виробництва товарів та послуг в Україні:** баланс відповідей – «мінус» 62.5% (у попередньому кварталі – 0.0%) (графік 1) (наіспесимістичніші оцінки серед регіонів), у цілому по Україні – «мінус» 34.1%;
- **зростання цін на споживчі товари та послуги:** частка респондентів, які очікують інфляцію до 7.5%, становить 50.0%, у цілому по Україні – 54.9%. **Головним чинником інфляції** респонденти називають курс гривні до іноземних валют (графік 2). За оцінками респондентів, значно посилюється вплив динаміки пропозиції (доступності) грошей в економіці;
- **високий рівень девальвації національної валюти:** знецінення гривні відносно долара США очікують 81.3% респондентів (у попередньому кварталі – 80.0%), у цілому по Україні – 68.2%;
- **погіршення фінансово-економічного стану своїх підприємств** вищими темпами: баланс відповідей – «мінус» 25.0% (у попередньому кварталі – «мінус» 6.3%) (таблиця), у цілому по Україні – «мінус» 1.8%;
- **зменшення загальних обсягів реалізації виробленої продукції:** баланс відповідей – «мінус» 26.7% (у I кварталі 2020 року – 12.5%) (таблиця), у тому числі обсягів реалізації продукції на зовнішньому ринку: баланс відповідей – «мінус» 20.0% (у I кварталі 2020 року – 0.0%). У цілому по Україні очікується незначне зменшення обсягів реалізації: баланси відповідей – «мінус» 0.1% та «мінус» 0.7% відповідно;
- **значне скорочення інвестиційних видатків** як на виконання будівельних робіт, так і на машини, обладнання та інвентар: баланси відповідей – «мінус» 31.3% та «мінус» 37.5% відповідно (у I кварталі 2020 року – «мінус» 6.3% та 0.0% відповідно). У цілому по Україні баланси відповідей – «мінус» 16.1% та «мінус» 10.5% відповідно;
- **зменшення кількості працівників** на своїх підприємствах четвертий квартал поспіль: баланс відповідей – «мінус» 25.0% (у попередньому кварталі – «мінус» 18.8%) (графік 4), у цілому по Україні – «мінус» 17.3%;
- **уповільнення зростання цін на товари/послуги, що купують і продають підприємства:** баланси відповідей – 56.3% і 37.5% відповідно (у I кварталі 2020 року – 73.3% і 60.0% відповідно) (графік 6). За оцінками 62.5% респондентів, на подорожчання товарів/послуг власного виробництва найбільше впливатиме вартість трудових ресурсів (графік 7). Значно посилюється вплив попиту на продукцію, цін на світових ринках та конкуренції з боку вітчизняних виробників;
- **прискорення зростання витрат на одиницю продукції:** баланс відповідей 62.5% (у I кварталі 2020 року – 43.8%). Водночас **витрати на оплату праці одного найманого працівника зростатимуть значно нижчими темпами:** баланс відповідей – 31.3% (у попередньому опитуванні – 68.8%) (графіки 4, 6).

Головними чинниками, що обмежують спроможність підприємств нарощувати виробництво, респонденти називають недостатній попит і нестабільну політичну ситуацію (графік 5).

Посилилися очікування щодо зростання потреби підприємств у позикових коштах найближчим часом (графік 8). Половина опитаних підприємств планують брати банківські кредити та надають перевагу кредитам у національній валюті. Умови доступу до банківських кредитів останнім часом стали більш жорсткими (графік 9). Головним стримуючим чинником залучення кредитних ресурсів респонденти називають невпевненість у спроможності підприємства вчасно виконувати боргові зобов'язання (графік 10).

Усі респонденти області зазначили, що не мають проблем із проведенням операцій із коштами, розміщеними на банківських рахунках (у цілому по Україні – 96.5%).

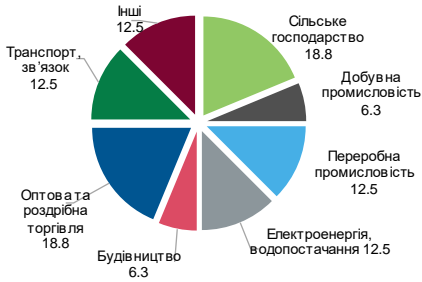
Оцінки респондентів щодо стану підприємств на момент опитування (графік 3):

- **поточний фінансово-економічний стан** погіршився і оцінюється як **поганий:** баланс відповідей – «мінус» 18.8% (у I кварталі 2020 року – 6.3%), у цілому по Україні – «мінус» 11.6%;
- **рівень залишків готової продукції власного виробництва** збільшився і є **вищим, ніж нормальний:** баланс відповідей – 25.0% (у попередньому кварталі – «мінус» 12.5%);
- **ресурси виробничих потужностей зросли.** Підприємства області спроможні задовольнити неочікуване зростання попиту за рахунок власних ресурсів: баланс відповідей – 20.0% (у I кварталі 2020 року – «мінус» 37.5%).

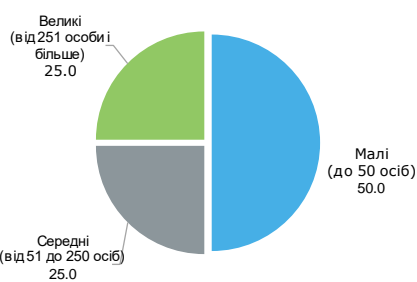
¹ Опитування проводилося після оголошення про пом'якшення карантинних заходів.

Паспорт вибірки^{2,3}

Розподіл респондентів за основним видом діяльності підприємств (за КВЕД), %

Розподіл респондентів за розміром підприємства за кількістю працівників, %

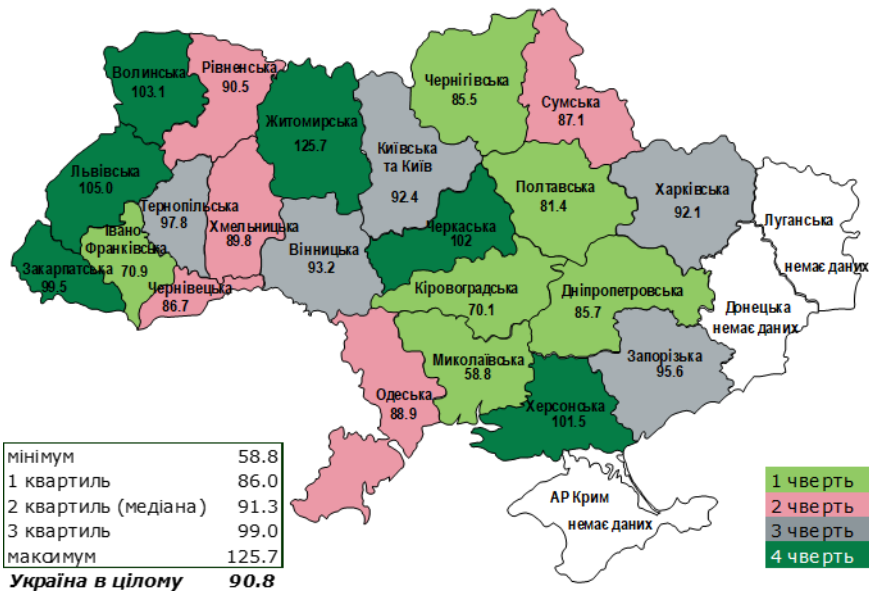

Розподіл респондентів за напрямом діяльності, %

- період проведення – 06–28 травня 2020 року;
- опитано всього 16 підприємств;
- вибірка підприємств за видами економічної діяльності нерепрезентативна.

Індекс ділових очікувань на наступні 12 місяців за областями⁴, %

*кuartиль - значення ознаки, яка ділить ранжовану сукупність значення показника (ІДО) на чотири рівновеликі частини;
**медіана - значення ознаки, яка розміщується в середині ранжованої сукупності і поділяє її на дві рівні частини.

Таблиця. Очікування підприємств Івано-Франківської області щодо ділової активності (за складовими)

Очікування респондентів у наступні 12 місяців щодо:	Баланси відповідей, %				
	II кв. 2019 р.	III кв. 2019 р.	IV кв. 2019 р.	I кв. 2020 р.	II кв. 2020 р.
фінансово-економічного стану	23.5	16.7	11.1	-6.3	-25.0
загальних обсягів реалізації продукції власного виробництва	33.3	22.2	27.8	12.5	-26.7
інвестиційних витратків на проведення будівельних робіт	-16.7	-12.5	0.0	-6.3	-31.3
інвестиційних витратків на машини, обладнання та інвентар	0.0	-11.1	22.2	0.0	-37.5
кількості працівників	5.6	-11.1	-5.6	-18.8	-25.0

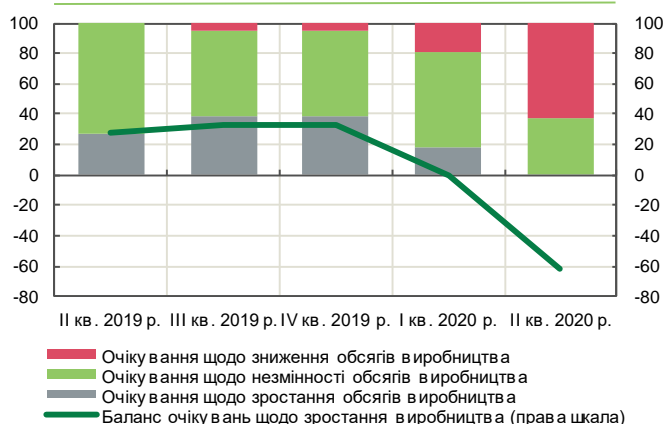
² Вибірка формується пропорційно внеску регіону і виду економічної діяльності у виробництво валової доданої вартості України.

³ В окремих випадках незначні розбіжності між підсумками та сумою складових можливі за рахунок округлення.

⁴ Індекс ділових очікувань – агрегований показник щодо очікуваного розвитку підприємств у наступні 12 місяців, розрахований за балансами відповідей респондентів стосовно змін фінансово-економічного стану підприємства та майбутньої економічної активності.

Графік 1

Динаміка очікувань щодо зміни обсягів виробництва товарів та послуг в Україні в наступні 12 місяців, відсоток відповідей

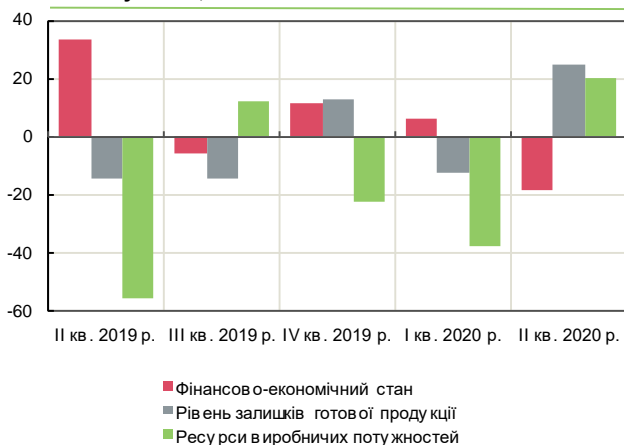
Графік 2

Оцінка респондентами факторів, які обумовили їх очікування щодо зростання цін на споживчі товари та послуги, відсоток відповідей

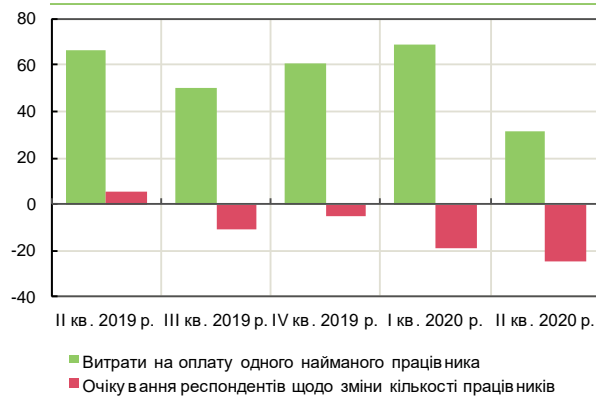
Графік 3

Економічна активність підприємств на момент опитування, баланс відповідей

Графік 4

Динаміка очікувань респондентів щодо зміни кількості працівників та оплати одного найманого працівника у наступні 12 місяців, баланс відповідей

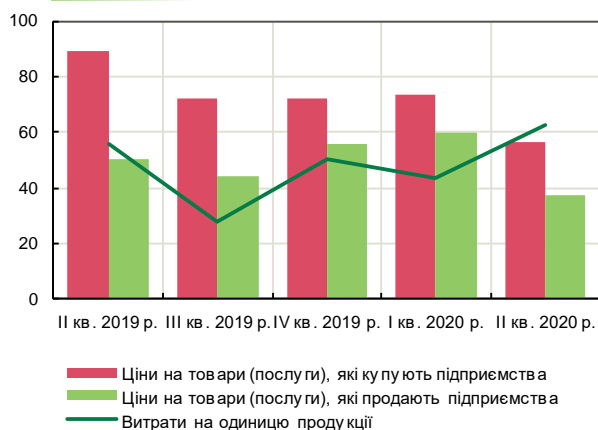
Графік 5

Оцінка респондентами факторів, які обмежують спроможність їх підприємств збільшувати виробництво, відсоток відповідей

Графік 6

Динаміка очікувань щодо змін цін виробників у наступні 12 місяців, баланс відповідей

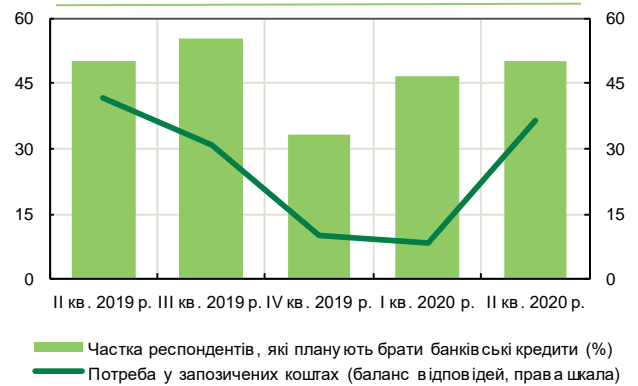
Графік 7

Оцінка респондентами факторів, які впливають на зміни рівня відпускних цін на товари та послуги, відсоток відповідей

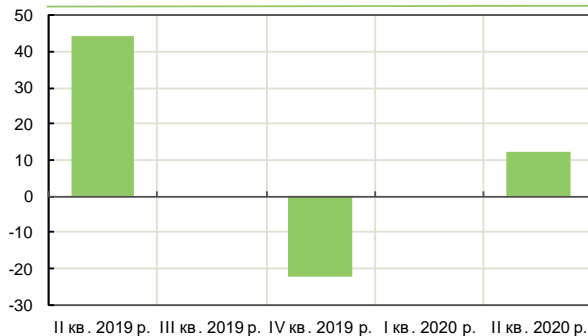
Графік 8

Очікування респондентів щодо потреби в запозичених коштах та плани щодо банківських кредитів найближчим часом, відсоток відповідей

Графік 9

Динаміка оцінок респондентів щодо змін умов отримання банківського кредиту, баланс відповідей*

*Різниця між відсотками відповідей респондентів "стали жорсткішими" та "пом'якшилися"

Графік 10

Оцінка респондентами факторів, які можуть змусити підприємство уникати/відкладати використання кредитних послуг банків, відсоток відповідей

